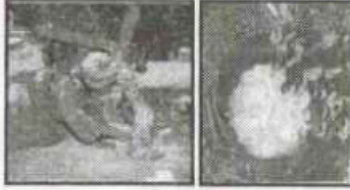

Çizimden önce ağacın dibi, taç genişliği kadar düzleştirilerek temizlenir ve zemin kireçli beyaz toprakla örtülür. Beyaz zemine düşen sakız damlaları katılaşınca elle ya da süpürge ile toplanır.

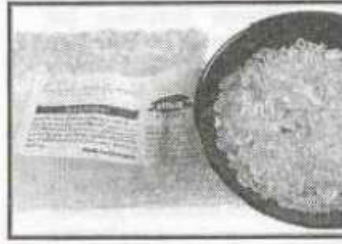
Gövde üzerinde katılaşan sakız damlaları ise özel bir spatula ile alınır.

Toplanan Sakızların Temizlenmesi
Sakız hasat edildikten sonra taş, toz, toprak gibi yabancı maddelerden temizlenir. Daha sonra sabun tozu ilave edilmiş soğuk suda çalkalanarak sakızlar, temiz suda durularak bez üzerine

senilerek kurutulur. Kuruyan sakızlar üzerinde yapışmış olarak bulunan yabancı maddeler bir çakı ile temizlenir. Temizlenen sakızlar, damla inliklerine göre Pitta, İri Gözyaşı ve Ufak Gözyaşı şeklinde ayrılırlar.

Sakızın Kullanım Alanları

Sakız, doğal çiklet ve tıbbi olarak bazı hastalıkların tedavisinde, ilaç yapımında, diş parlatıcı olarak, sakız yağı elde edilmesinde, cila, boya ve içki yapımında, gıda ve kozmetik sanayinde kullanılabilmektedir.

EGE TARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ
MÜDÜRLÜĞÜ
P.K. 9 Menemen 35661 İZMİR
Tel : (0-232)-8461331 (5 Hat)
Faks : (0-232)-8461107
E-mail : anis@egeenst.com.tr
Web sitesi : www.etae.gov.tr

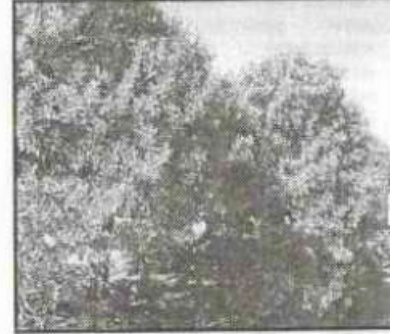
ETAE Muhasebe 2002

T.C.
TARIM ve KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
EGE TARIMSAL ARAŞTIRMA
ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

ÇİFTÇİ BROŞÜRÜ

No: 98

SAKIZ AĞACI YETİŞTİRİCİLİĞİ ve SAKIZ ÜRETİMİ

Dr. Tuncer TAŞKIN

Menemen, İZMİR
2002

Bitkinin Tanımı

Sakız ağacı Yunanistan'ın Sakız adası ve ülkemizde Çeşme yöresinde doğal olarak yetişen ve salgıladığı sakızdan yararlanılan bir bitkidir. Boyu 4-5 metreye kadar ulaşan ağaççık veya çalı şeklinde daimi yeşil bir bitkidir. Erkek ve dişi çiçekleri ayrı bitkiler üzerinde bulunur. Erkek bitkilerin sakız verimi dişi bitkilere göre daha fazladır. Sakız üretiminin yanı sıra güzel görüntüsü ve hoş kokusundan dolayı bahçe düzenlenmesi amacıyla da kullanılabilir. Ayrıca daimi yeşil ve toprağı örten bir bitki olması da toprak erozyonunu engellemektedir. Kökleri çok fazla derinlere (20-25 m) kadar uzanabildiği için kuraklığa ve tuzlu topraklara dayanıklılığı fazladır. Gelişimi yavaştır ve 100 yıldan fazla yaşayabilir. 5 yaşında sakız salgılamaya başlar ve 15 yaşından sonra bitkinin durumuna göre 300-400 gramdan 1 kiloya kadar sakız alınabilecek duruma gelir. Günümüzde sakızın bir kilosunun fiyatı kalitesine göre 60-100 Amerikan Dolarıdır.

Bitkinin Üretimi

Bitki, tohumla ve çelik ile üretilebilir. Tohumdan fidan yetiştirilmesi sakız verimi düşük

bitkilerin meydana gelebilmesi sebebiyle uygun değildir. Çelikte üretimde, yeşil ve odunsu çelikler kullanılabilir.

Doğadaki Yabani Sakız Bitkilerinden Yararlanma

Bu bitkiler etek kısımları budanarak üç-dört gövde üzerinde şekillendirilebilir.

Bakım İşleri

Sakız bahçesi tesisinde 4-5 m sıra arası ve sıra üzeri mesafeye dikim yapılmalıdır. Tek sıralı sınır dikimlerinde 3-4 m aralık yeterli olur.

Sakız bitkisinde budamaya çok dikkat edilmelidir. Zamansız budamalar üretilen sakız miktarını azaltır. Budamalar her yıl haziran ayı ortalarında hafif bir şekilde yapılmalı, kuru dallar temizlenmeli ve gövdenin güneş ışınlarını alması sağlanmalıdır. Ayrıca her 5-6 yılda bir şekil budaması yapmak, ağacın iyi havalanması bakımından zorunludur. Budanan yerlere hastalıklara karşı katran sürülür. Toprak analizi sonucuna göre hayvan gübresi veya ticari gübreler kullanılabilir.

Çizim Zamanı ve Uygulanması

Çeşme yöresinde ağaçlar 15 hazirandan itibaren çizilmeye

başlanır. Genç ve ince kabuklu gövdeler ince uçlu tornavida ile fazla derine yani odun kısmına inmeden, kabukta yapılır.

Çizimler 10-15 cm aralıklı ve 4-5 cm uzunlukta olmalıdır. Yaşlı ve daha kalın kabuklu gövdeler ise normal tornavida ile kabuk hafif bir şekilde kaldırılarak yapılır. Bu işlemler ekim ayına kadar bir-iki ay ara ile iki kez uygulanır. İkinci çizimler çapraz olarak uygulanır. Aşırı çizimler bitkinin erken yaşlanmasına neden olduğu için kaçınılmalıdır.

Sakızın Elde Edilmesi

Gövde uygun şekilde çizildiğinde kıvamlı yapışkan bir sıvı akar. Bu madde pıhtılaşınca sarımsı-beyaz renkte sakız elde edilmiş olur.